

การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเมียนมา¹

Conjunctive Cohesion in Myanmar Folktales

ธนาชาติ เกิดเกรียงไกร² และอรัทัย ชินอัศรพงศ์³

Thanachart Kerdkriangkrai⁴ and Orathai Chinakkharapong⁵

(Received: 12 April 2023; Revised: 6 November 2023; Accepted: 21 November 2023)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการจำแนกประเภทและความถี่ของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเมียนมา โดยใช้ข้อมูลนิทานเมียนมาจากหนังสือรวมเล่มนิทานนุหยิ่ง (လူဝဲပုဂ္ဂိုလ်းဂျူး) จำนวน 30 เรื่อง ผลการศึกษาพบประเภทของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อม โดยเรียงลำดับความถี่ที่ปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา (ร้อยละ 65) ปรากฏความถี่มากที่สุด เนื่องด้วยตัวบทนิทานเมียนมาของนุหยิ่ง เป็นลักษณะที่เล่าเรียงตามลำดับเวลา เพื่อให้ผู้ฟังและผู้อ่านเข้าใจต่อเนื่องหาโดยง่าย รองลงมาคือการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล (ร้อยละ 12.27) การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมแสดงจุดหมาย (ร้อยละ 8.31) การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมแสดงเงื่อนไข (ร้อยละ 6.11) การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมแบบคล้ายตาม (ร้อยละ 4.93) และการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมแบบขัดแย้ง (ร้อยละ 3.38) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การเชื่อมโยงความ คำเชื่อม นิทานเมียนมา

Abstract

This article aims to study the categorization and frequency of cohesion with cohesive conjunctions in Myanmar folktales by applying the data from the collection which are composed by Nuyin, totaling 30 stories. The results showed that there were six categories of cohesive conjunction, arranged in order of their frequencies from the most to the least, namely; sequence of time conjunction (65%) which most frequently appeared since the characteristics of the text of Nuyin's Myanmar tale was told in chronological order for listeners and readers to easily understand, followed by cause and effect conjunction (12.27%), purposive conjunction (8.31%), conditional conjunction (6.11%), concessive conjunction (4.93%) and contrastive conjunction (3.38%), respectively.

Keywords: Cohesion, Conjunction, Myanmar folktales

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเชื่อมโยงความในสัมพันธ์สารเรื่องเล่า: นิทานเมียนมา” ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2565

² นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ ดร. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คตินวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

⁴ M.A. Student, Master of Arts Program in Linguistics, Faculty of Humanities, Naresuan University

⁵ Dr., Department of Linguistics, Folklore, Philosophy and Religion, Faculty of Humanities, Naresuan University

บทนำ

ประเทศสาธารณรัฐสหภาพเมียนมา หรือประเทศเมียนมา เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภูมิภาค อีกทั้งยังมีพรมแดนติดกับประเทศไทยด้วยระยะทางยาวประมาณ 2,401 กิโลเมตร และมีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกันมาอย่างยาวนาน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเมียนมากับไทยมีความใกล้ชิดกันในหลายด้าน แต่ทว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวกลับมีความห่างเหินทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างเรื่องการแต่งกาย การกินการอยู่อาศัย ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษา อาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องตัวภาษาที่ใช้สื่อสาร มีความแตกต่างกัน โดยภาษาเมียนมาจัดเป็นภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan languages) สาขาย่อยทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) ลักษณะคำในภาษาเมียนมาเป็นภาษาคำโดด (monosyllabic language) เนื่องจากคำศัพท์พื้นฐานส่วนใหญ่ในภาษาเป็นคำพยางค์เดียว อย่างไรก็ตามเราสามารถพบคำหลายพยางค์ได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากปัจจัยทางประวัติศาสตร์และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาภาษาตามแนวทางภาษาศาสตร์สามารถศึกษาได้ในหลายแง่มุม การศึกษาภาษาระดับข้อความ หรือการวิเคราะห์สัมพันธสาร (discourse analysis) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาษาทางภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาหน่วยภาษาที่ปรากฏต่อเนื่องในระดับที่สูงกว่าประโยคเพื่อพรรณนาหรืออธิบายโครงสร้างและลักษณะทางภาษาตามที่ปรากฏ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ และความหมายของถ้อยคำเหล่านั้น ถ้อยคำที่ปรากฏต่อเนื่องในสัมพันธสารจะต้องมีเนื้อหาสาระเรื่องเดียวกัน (coherence) และมีลักษณะของการเชื่อมโยง (cohesion) ที่ทำให้ความหมายมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

จันทิมา อังคพนิชกิจ (2561, หน้า 127) ได้อธิบายว่า การศึกษาภาษาระดับข้อความโดยเริ่มต้นที่การวิเคราะห์รูปภาษาในตัวบทมักจะตั้งวิเคราะห์หองค์ประกอบภายในตัวบทที่ทามให้ตัวบทมีความหน่วยเดียวกัน (unity) ซึ่งนับว่าเป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่ทำให้ตัวบทเป็นข้อความ องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ตัวบทหรือข้อความมีเอกภาพเป็นเรื่องเดียวกันหรือมีการผูกโยงกันทางความหมาย ได้แก่ การเชื่อมโยงความ (cohesion)

นอกจากนี้ ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2558, หน้า 134) อธิบายว่า การเชื่อมโยงความเป็นลักษณะสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์สัมพันธสาร โดยเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของประโยคที่ประกอบกันเป็นข้อความต่อเนื่อง ซึ่งในการตีความหมายจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบแวดล้อมอื่น ๆ จึงจะตีความหมายประโยคนั้นได้ ตัวอย่างสัมพันธสาร เช่น สัมพันธสารที่เป็นการเล่าเรื่อง นิทาน การโฆษณา การสนทนาในชีวิตประจำวัน คำสั่งสอน เป็นต้น

ในการเชื่อมโยงความนั้นข้อความที่มีความสัมพันธ์กันจะมีกลวิธีประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การอ้างถึง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการเชื่อมโยงคำศัพท์ (lexical cohesion) เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเชื่อมโยงความของสัมพันธสารเรื่องเล่า (Narrative) ประเภทนิทาน เนื่องด้วยนิทานมีลักษณะการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีตัวละครหรือมีผู้ดำเนินเรื่อง ซึ่งเรื่องเล่าประเภทนิทานมีลักษณะการเล่าที่เรียงลำดับเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน โดยผู้เล่าเรื่องจะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเป็นลำดับแรก และเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลังเป็นลำดับถัดไปและมีผู้กระทำเป็นตัวละครดำเนินเรื่อง อีกทั้งยังมีเนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาการเชื่อมโยงความ นอกจากนี้ การศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงความยังสะท้อนถึงระบบความคิดของคนเมียนมาผ่านกลวิธีการใช้ภาษาที่หลากหลาย

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความและการศึกษานิทานนั้น มีผู้สนใจศึกษาไว้หลากหลาย อาทิเช่น การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในคำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทยของจุฬาราชมนตรีของชาลมาน ดาราฉาย และวรัช วาสนปรีชา (2562) ที่ศึกษาการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในคำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทย ผลการศึกษาพบคำเชื่อม 14 ประเภท โดยคำเชื่อมแสดงการขยายความพบเป็นอัตราร้อยละมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาที่มุสลิมเผชิญที่มีความซับซ้อนเกี่ยวกับชีวิตในหลายแง่มุมจึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายเพื่อตอบคำถามและให้คำแนะนำที่ชัดเจน และการเชื่อมโยงความระหว่างพาดหัวข่าวกับความคิดเห็นของผู้อ่านในเพจเฟซบุ๊ก “เรื่องเล่าเช้านี้” ของนิโลบล ศิริยุทธ (2560) ซึ่งพบกลวิธีการเชื่อมโยงความ 5 ชนิด ได้แก่ การอ้างถึง การแทนที่ การละ การซ้ำ และการใช้คำเชื่อม นอกจากนี้ยังพบการใช้กลวิธีที่นอกเหนือจากรูปภาษา (pragmatic cohesion) และกลวิธีการเชื่อมโยงความโดยใช้ข้อความแสดงอารมณ์ความรู้สึกกับสัญลักษณ์ (emoticon or sticker) ของผู้แสดงความคิดเห็นเพื่อเชื่อมโยงไปยังพาดหัวข่าว หรือใช้สำหรับตอบกลับความคิดเห็นก่อนหน้า

ส่วนการศึกษานิทานเมียนมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเชิงคติชนวิทยา เช่น การศึกษาอนุภาคนิทานเมียนมาจากผลงานการเรียบเรียงของนุหยิ่งของ สุนันทา เทศสุข (2559) ที่ศึกษาอนุภาคและความเชื่อที่สะท้อนจากอนุภาคของนิทาน โดยใช้ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้านของ สติธ ธอมป์สัน เป็นวิธีในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าตรงตามดัชนีการปรากฏอนุภาคของสติธ ธอมป์สัน จำนวน 20 หมวดจากทั้งหมด 23 หมวด โดยอนุภาคที่ปรากฏมากที่สุด คือ อนุภาคความวิเศษ และแบ่งประเด็นการศึกษาเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ประเภทของของความวิเศษ 2) ที่มาของความวิเศษ 3) ความเชื่อที่สะท้อนผ่านอนุภาคความวิเศษ

จากการสำรวจงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนิทานเมียนมาในเชิงภาษาศาสตร์ยังไม่มากนัก ซึ่งภาษาเมียนมาเป็นภาษาต่างประเทศคู่กับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึง

ภาษาในภูมิภาคอาเซียน จึงมีความแตกต่างในการเรียบเรียงเนื้อหาของตัวบทที่แตกต่างกัน นอกจากนั้น นิทานยังสามารถสะท้อนถึงกระบวนการคิดผ่านการใช้ภาษาของคนเมียนมา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับ ภาษา สังคมและวัฒนธรรมเมียนมา โดยเลือกศึกษาการเชื่อมโยงความในนิทานเมียนมา เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ทางภาษาเมียนมาผ่านตัวบทนิทาน จะนำมาซึ่งความเข้าใจระบบความคิดของคนเมียนมาได้อย่างเป็น รูปธรรม และการศึกษาการเชื่อมโยงความในนิทานเมียนมาครั้งนี้จักเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจภาษาเมียนมา หรือผู้ที่กำลังศึกษาภาษาเมียนมาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจำแนกประเภทการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเมียนมาของนุหึ่ง
2. เพื่อศึกษาความถี่ประเภทการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเมียนมาของนุหึ่ง

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาษาระดับข้อความและการเชื่อมโยงความ จากนั้น ได้คัดเลือกนิทานเมียนมาจากหนังสือรวมเล่มนิทานนุหึ่ง (နုဝဉ်ပုဂ္ဂိုလ်းချုပ်) ของสำนักพิมพ์ Synergy Publication ประเทศสาธารณรัฐสหภาพเมียนมา แต่งเป็นภาษาพม่าโดยนุหึ่ง (နုဝဉ်) นักเขียนงานวรรณกรรมเมียนมาผู้มีชื่อเสียงและเป็นนักเขียนที่สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมที่ให้ความรู้แก่เยาวชนเมียนมาเป็นสำคัญ และใช้ตัวภาษาที่ง่ายเหมาะสำหรับพ่อแม่และผู้ปกครองนำมาอ่านให้เด็กฟัง ผู้วิจัยได้คัดเลือกจำนวน 30 เรื่อง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากจากจำนวน 259 เรื่อง เป็นนิทานที่ผู้แต่งนิทานได้แต่งทั้งหมด 30 เรื่อง ได้แก่ 1. เรื่อง ไอ้ขี้เกียจ 2. เรื่อง คำสามคำ 3. เรื่อง ลิงกับเต่า 4. เรื่อง เหล็กจารทองคำ 5. เรื่อง คนเลี้ยงวัวผู้มีปัญญา 6. เรื่อง ไบยาสูบ 7. เรื่อง ไม้เท้าวิเศษ 8. เรื่อง สระน้ำอาคม 9. เรื่อง หญิงชราจากป่า 10. เรื่อง นกกระทาน้อยมีแยะ 11. เรื่อง ชายชรา กับนางเอ็งสี 12. เรื่อง อะเหมไข 13. เรื่อง หมึกน้อยงะเบง 14. เรื่อง บุญคุณจากความสงสาร 15. เรื่อง ความบาดหมางของสุนัขกับแมว 16. เรื่อง คางคกกับงู 17. เรื่อง เจ้าหญิงซ่อนหา 18. เรื่อง ชายชราผู้ปลูกหัวหอม 19. เรื่อง เทพผู้พิทักษ์นิทาน 20. เรื่อง ช้างแสนรู้กับมนุษย์แสนดี 21. เรื่อง นายเงินกับนางทอง 22. เรื่อง เพื่อนกระต่ายน้อย 23. เรื่อง ฟางข้าว ก้อนถ่าน และ เมล็ดถั่ว 24. เรื่อง พ่อหม้ายกับแม่หม้าย 25. เรื่อง ช้างเย็บผ้านางเก 26. เรื่อง หญิงชราผู้มีปัญญาเลิศ 27. เรื่อง หุ่นกระบอกของหมองโง่ 28. เรื่อง ชายตัดฟันกับกวางน้อย 29. เรื่อง เสือทองกับกระต่ายน้อย และ 30. เรื่อง นกกระเรียนทองคำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อม โดยใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทการเชื่อมโยงความของฮัลลidayและฮาซัน (Halliday & Hasan, 1976) เนื่องจากเป็นเกณฑ์พื้นฐานที่หลายงานวิจัยได้อ้างถึงเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงความและเกณฑ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานของผู้วิจัย ได้แก่ การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม (additive) การใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง (adversative) การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล (causal) และการใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา (temporal)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมในนิทานเขียนมา โดยใช้เกณฑ์ของฮัลลidayและฮาซัน (Halliday & Hasan, 1976) พบการใช้คำเชื่อม ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม การใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล และการใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา (temporal) นอกจากนี้แล้วยังพบประเภทของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมที่นอกเหนือจากเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น อีก 2 ประเภท คือ การใช้คำเชื่อมแสดงจุดหมาย และการใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข ดังตารางข้อมูลการปรากฏการใช้คำเชื่อม ซึ่งเรียงลำดับความถี่การปรากฏจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเขียนมา

ลำดับ	ประเภทของการใช้คำเชื่อม	ความถี่ที่ปรากฏ (จำนวนครั้ง)	ร้อยละ
1.	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา	884	65
2.	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล	167	12.27
3.	การใช้คำเชื่อมแสดงจุดหมาย	113	8.31
4.	การใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข	83	6.11
5.	การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม	67	4.93
6.	การใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง	46	3.38
	รวม	1,360	100

จากตารางการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมข้างต้น พบความถี่การใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลามากที่สุด (ร้อยละ 65) รองลงมาคือ การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล (ร้อยละ 12.27) การใช้คำเชื่อมแสดงจุดหมาย (ร้อยละ 8.31) การใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข (ร้อยละ 6.11) การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม (ร้อยละ 4.93) และการใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง (ร้อยละ 3.38) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามลำดับของเวลา โดยแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใดหนึ่งเกิดขึ้นก่อน และเหตุการณ์ใดเกิดหลัง หรือเกิดเหตุการณ์สองเหตุการณ์ขึ้นพร้อมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ထိုအခါ မျောက်သည် သရက်ပင်ပေါ်သို့ ပေါ့ပါးစွာတက်၍ သရက်သီးများကို ဆွတ်ကာ

/tʰo-ʔá-kʰà/ /myɔʔ-thì/ /θá-yeʔ-pìN-pò-thɔ/ /pɔ-pa-swà-teʔ-ywɛ/ /θá-yeʔ-thi-mya-kò/ /sʰuʔ-kà/

เวลานั้น လှိပ် တံဆေးမောင် ပဲ ယ့်တီ ငလံးခဲလံး ဝဲယံ နီၣ် လွဲမးမံၣ် ထီၣ် နၣ်းတီ

တးလေၣ်။ လိပ်မူကးမျောက်ကဲသို့ ခြေတံလက်တံရည်သူ မဟုတ်၍ သရက်သီးပေါ်သို့

/sa-lè-ʔí/ /leʔ-mù-ka-myoʔ-ke-thɔ/ /cʰè-tàN-leʔ-tàN-cʰè-thù/ /má-hoʔ-ywɛ/ /θá-yeʔ-thi-pò-thɔ/

ဂီၣ် တဲာ် နွၢ် လှိပ် မိၣ်မံၣ်နီၣ် တံၣ်နာ တံၣ်နာ ယာ် တံၣ် မံၣ်နီၣ် လွဲမးမံၣ် ပဲ ယ့်တီ

မတက်နိုင်ဘဲ။

/má-teʔ-nàN-be/

မံၣ်မာၣ်တီၣ် နီၣ် ထီၣ်

นิทานเรื่อง ลิงกับเต่า (မျောက်နွံလိပ်) (Nuyin, 2012)

- เวลานั้น ลิงก็ได้ขึ้นไปยังบนต้นมะม่วงอย่างคล่องแคล่วแล้วก็กินลูกมะม่วงไปด้วยดีไปด้วยส่วนเต่านั้น ไม่ใช่ตัวแขนขายาวเหมือนลิงแล้วก็ไม่สามารถขึ้นไปยังบนต้นมะม่วงได้

ตัวอย่างที่ 2

ထိုသို့ ဖြစ်လာသောအခါ ရွာထဲမှမိန်းမပျိုကလေးများသည် ရွာပြင်တောထဲသို့ထွက်ကာ

/tʰò-thɔ-pyiʔ-là-tho-ʔá-kʰà/ /ywà-tʰe-má-mě-má-pyo-ká-le-mya-thi/ /ywà-pyìN-tʰò-tʰe-thɔ-tʰweʔ-kà/

เวลาที่เกิดขึ้นแบบนั้น พวกสาวโสดจากภายในหมู่บ้าน ออกไปยังด้านนอกหมู่บ้าน แล้ว

သစ်သီးဥများကို ရှာဖွေကြရလေ၏။

/θiʔ-thi-ʔú-mya-kò/ /sʰà-pʰwè-cá-yá-lè-ʔí/

မလၢမာၣ်ကၢ်မံၣ် ထီၣ်နီၣ်ကၢ်

นิทานเรื่อง สรรพน้ำชาคม (မှော်ရေကန်ကြီး) (Nuyin, 2012)

- ในเวลาตอนนั้น พวกสาวโสดจากภายในหมู่บ้านออกไปข้างนอกหมู่บ้านแล้วได้ค้นหาผลหมากจากไม้กัน

จากตัวอย่างที่ 1 คำว่า “**จฺ**” ‘จากนั้น, แล้ว’ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมแสดงลำดับเวลา ระหว่างประโยคที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อนคือ “**မုဂ်ကံသုဉ် သရက်ပင်ပေါ်သို့ပေါ်စွာတက်**” ‘ลิงได้ปีนขึ้นไปยังบนต้นมะม่วงอย่างคล่องแคล่ว’ กับประโยคที่มีเหตุการณ์ที่ตามมาคือ “**သရက်သီးများကို ဆွတ်ကာ စားလေ၏။**” ‘ได้ผลมะม่วงกิน’ และคำว่า “**က**” ‘แล้ว’ ในตัวอย่างที่ 2 เชื่อมประโยค “**ရွာထဲမှမိန်းမပျိုကလေးများသည် ရွာပြင်တောထဲသို့ထွက်**” ‘พวกสาวโสดจากภายในหมู่บ้านออกไปข้างนอกหมู่บ้าน’ ที่เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อน กับประโยค “**သစ်သီးငှက်များကို ရွာဖွေကြရလေ၏။**” ‘ค้นหาผลหมากรากไม้กัน’

2. **การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล** เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างประโยคที่มีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งแสดงสาเหตุ และมีอีกเหตุการณ์หนึ่งแสดงผล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

မင်းကြီးလည်း မြွေကိုကြောက်သဖြင့် မူးမတ်အပေါင်းအား ခုခံစေရန် အော်ခေါ်လေ၏။

/mī-ci-le/ /mwè-kò-cv²-θá-pʰyìN/ /mu-ma²-ʔá-pv²-ʔa/ /kú-kàN-sè-yàN/ /ʔà-kò-lè-ʔí/

พระราชาก็ งู กลัว **เนื่องจาก** อำมาตย์ เหล่า **ทำ** จัด ให้ เพื่อ ตะโกน

မူးမတ်များကလည်း မြွေကို ကြောက်လွန်းသဖြင့် မကြားဘန်ပြုကာ နေကြလေရာ သားတော်

/mu-ma²-mya-ká-le/ /mwè-kò/ /cv²-lü-θá-pʰyìN/ /má-ca-hàN-pyú-kà/ /nè-cá-lè-yà/ /θa-dò/

อำมาตย์ เหล่า งู กลัว มาก **เพราะ** ไม่ได้ยิน แสร้ง ทำ แล้ว กำลัง ลูกชาย

အိမ်ရှေ့မင်းသည် ဖခင်အနီးသို့ ပြန်လာ၍ မြွေဖိုအား တုတ်ဖြင့် ခိုက်သတ်လိုက်လေ၏။

/ʔèN-sʰe-mī-θi/ /pʰá-kʰìN-ʔá-ni-θo/ /pyàN-là-ywè/ /mwè-pʰò-ʔa/ /to²-pʰyìN/ /yá²-θa²-lai²-lè-ʔí/

พระอุปราช พ่อ ใกล้ ยิงที่ กลับมา แล้ว งู ไม้ ด้วย ตี ตาย

นิทานเรื่อง คนเลี้ยงวัวผู้มีปัญญา (ရွာကျောင်းသားပညာရှိ) (Nuyin, 2012)

- **เนื่องจาก** พระราชากลับงู จึงได้ตะโกนเรียกเหล่าอำมาตย์เพื่อให้มาทำจัดทิ้ง เหล่าอำมาตย์นั้น ก็ได้แสร้งทำไม่ได้ยิน **เพราะ** กลัวงูมาก ลูกชายพระอุปราชจึงกลับมาอยู่ที่พ่อแล้วเอาไม้มาตีงูจนตาย

ตัวอย่างที่ 4

ထိုသို့ ကြေညာထားသောကြောင့် တိုင်းပြည်များစွာမှ မင်းသားတို့သည် မင်းသမီးကို

/ʰò-θo/ /cè-ɲà-tʰa-θo-cvN/

อย่างนั้น ประกาศ ให **เพราะ**

/tai-byì-mya-swà-má/

ประเทศ มาก อย่าง จาก

/mī-θa-dq-θi/

เจ้าชาย พวก

/mī-θá-mi-kò/

เจ้าหญิง

- หมาป่าได้ถามว่า “เฮ้ .. หม่องโห่ง พวกวิวของแก จะให้แก่ข้ากินไหม หรือข้าจะกินเจ้าแทน”

ตัวอย่างที่ 6

อိုออี อวฺวះอိုก “ลင့်တကြီးရယ် ... ကျုပ်ကို မစားလိုက်ပါနဲ့ဦး။ သမီးဆီကိုရောက်
/tʰò-ʔá-kʰà/ /ʔá-bwa-ʔò-ká/ /lìN-tá-ci-yɛ/ /coʔ-kò/ /má-sa-laiʔ-bà-ŋiN-ʔǎ/ /θá-mi-sʰi-kò-ywʔ/
เวลานั้น หญิงชรา นกแฉ่งเอ๋ย ฉัน อย่า กิน ลูกสาว ยั้ง ที่ ถึง

အောင် သွားပါရစေ။ ဟိုကျတော့မှ ကျုပ်ကိုယ်ကို ဝလာအောင် အစားကောင်း ကောင်းစားလာအံ့
/ʔwàN/ /θwa-bà-yá-sè/ /hò-cá-dɔ̌-má/ /coʔ-kò-kò/ /wá-là-ʔwàN/ /ʔá-sa-kʷi-kʷi/ /sa-là-kʰɛ/
เพื่อให้ ไป ขอให้ แล้วตอนนั้น ฉัน ร่างกาย อิ่ม เพื่อให้ การกิน ดี ๆ กิน มา

ပုမယ်။” အခု ကျုပ်ကို လွှတ်လိုက်ပါ” ဟု တောင်းပန်လေ၏ ။
/bá-mè/ /ʔá-kʰá/ /coʔ-kò/ /luʔ-laiʔ-bà/ /hú/ /tʰi-pàN-lè-ʔí/
จะ ตอนนี่ ฉัน ปล่อยไป ว่า ขอจริง

นิทานเรื่อง หญิงชราผู้มีปัญญาเลิศ (အသွားအိုမယ်ဥာဏ်ကောင်း) (Nuyin, 2012)

- เวลานั้น หญิงชราได้ขอจริงว่า “นกแฉ่งเอ๋ย .. ได้โปรดอย่ากินฉัน ขอให้ฉันได้ไปเพื่อให้ถึงลูกสาว
ก่อน แล้วตอนนั้น ค่อยมากินฉันเพื่อให้อิ่ม” เลย ณ ตอนนี้ได้โปรดปล่อยฉันไปก่อนเกิด”

จากตัวอย่างที่ 5 คำว่า “**စို့**” ‘เพื่อ, แก่’ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมแสดงจุดหมายหรือ
ความประสงค์ในระหว่างประโยค “မင်းစွားတွေကိုပေးမလား။” ‘จะให้วัวของแก่ กับประโยค “ငါစား”
‘ฉันกิน’ และคำว่า “**အောင်**” ‘เพื่อให้’ ในตัวอย่างที่ 6 เชื่อมประโยค “သွားပါရစေ” ‘ขอให้ไป’ กับประโยค
“သမီးဆီကိုရောက်” ‘ถึงยังตัวลูกสาว’

4. การใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
ประโยคที่มีเหตุการณ์หรือข้อกำหนดไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งปรากฏอยู่หน้าคำเชื่อมแสดงเงื่อนไข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7

ယုဒသုဇ်က “ဒီမှာ ကိုရွှေ ကျား၊ ခင်ဗျားက ဘာမှမလုပ်ရပါဘူး၊ မိုးပေါ်ကိုမော့ကြည့်ဦး
/yòN-θù-ŋè-ká/ /dì-mà/ /kò-sʰwè-ca/ /kʰiN-pʰya-ká/ /bà-má-má-loʔ-yá-bà-bu/ /mo-pò-mɔ̌-cí-byi/
กระต่ายน้อย ที่นี้ พี่เสื้อทอง คุณ ไม่ต้องทำอะไรสักอย่าง บนฟ้า แหงมมอง แล้ว

ပါးစပ်ကိုသာ ဘထားပါ။ ကျုပ် စာကလေးတွေကို ဝါးရုံထဲက မောင်းထုတ်ပေးပါမယ်၊ ရွှေ ကျား
/pa-saʔ-kò-θà/ /há-tʰa-bà/ /coʔ/ /sà-ká-le-dwè-kò/ /wa-yòN-tʰɛ-ká/ /mɔ̌-tʰoʔ-pe-pá-mè/ /sʰwè-ca/
ปาก ข้าง ไว้ โปรด ฉัน นกกระจอก พวก กอไผ่ ภายใน ขั้บไล่ เสื้อทอง

5. การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคที่มีเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องหรือมีทิศทางไปทางเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9

သားတော်ကလေးက ခမည်းတော်မင်းကြီးအား ဆင်စွယ်နန်းဆောင်ဖြင့် နေလိုပါကြောင်း၊

/θa-dò-ká-le-ká/

/kʰá-me-dò-mī-ci-?a/

/sʰi-swè-nā-sʰòN-pʰyìN/

/nè-lò-bà-cʰ/

พระโอรส

พระราชชา

งข้าง พระราชวัง

อยู่ ต้องการ

ထို့အပြင် ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းသားများနှင့် တူရိယာတီးမှုတ်ပွဲပြုလုပ်ပါရစေဟု ခွင့်တောင်း၏။

/tʰò-?á-pyìN/

/kʰú-ná-pyì-tʰí-mī-θa-mya-niN/

/tu-ri-yà-ti-mòʔpwe-pyú-loʔ-bà-yá-sè-hú/

/kʰwìN-tʰí-?í/

นอกจากนี้

7 อาณาจักร เจ้าชายทั้งหลาย

ดนตรี เทศกาล จัดทำ

ว่า

ขออนุญาต

นิทานเรื่อง เจ้าหญิงซุ่นหา (တူတူပုဒ်းသော မင်းသမီး) (Nuyin, 2012)

- พระโอรส ได้ขออนุญาตพระราชชาว่า ต้องการอยู่อาศัยในพระราชวังข้าง นอกจากนั้นแล้วยังได้
ขออนุญาตจัดเทศกาลงานดนตรีกับพวกเจ้าชายจาก 7 อาณาจักร

ตัวอย่างที่ 10

ကျုပ်လည်း တောထဲမှာ အမဲဝတ်ဖမ်းဖို့ ပိုက်ကွန်ရက်ရပါ ဦးမယ်။ ပြန်လိုက်ပါ ဦးမယ်။

/coʔ-le/

/to-tʰe-mò/

/?á-me-piʔ-pʰá-pʰò/

/paiʔ-kùN-yeʔ-yá-bà-?ò-mè/

/pyàN-laiʔ-bà-?ò-mè/

ฉัน ก็

ป่า ภายในที่ เนื้อ ดัก จับ เพื่อ แห

เย็บ

กลับ เดี่ยว จะ

ဒါထက် နက်ဖြန်ခါအတွက် ကျုပ်စားဖို့ကတော့ ကန်စွန်းရွက်နှင့်ပိန်းဥထည့်ခဲ့ပါ နော်

/dà-tʰeʔ/

/neʔ-pʰyàN-khà-?á-tweʔ/

/coʔ-sa-pʰò-ká-dò/

/kàN-sü-yweʔ-niN-pèN-?ú-tʰe-kʰe-bà-nò/

นอกจากนั้น

พรุ่งนี้ สำหรับ

ฉัน กิน เพื่อ

ผักนึ่ง และ หัวเผือก ใส นะ

นิทานเรื่อง เพื่อนกระต่ายน้อย (ယုဒ်သုဇွတ်) (Nuyin, 2012)

- ฉันก็จะเย็บแหเพื่อดักจับสัตว์ภายในป่า เดี่ยวจะขอตัวกลับก่อนนะ นอกจากนั้นแล้วฉันจะได้
ผักนึ่งและหัวเผือกเพื่อจะกินสำหรับวันพรุ่งนี้ด้วยนะ

จากตัวอย่างที่ 9 คำว่า “ထို့အပြင်” ‘นอกจากนี้แล้ว’ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมแสดง
การคล้ายตามในระหว่างประโยคที่ 1 คือ “သားတော်ကလေးက ခမည်းတော်မင်းကြီးအား
ဆင်စွယ်နန်းဆောင်ဖြင့် နေလိုပါကြောင်း” ‘พระโอรสต้องการอยู่อาศัยในพระราชวังข้าง’ กับประโยคที่ 2
“ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းသားများနှင့် တူရိယာတီးမှုတ်ပွဲပြုလုပ်ပါရစေဟု ခွင့်တောင်း၏” ‘ขออนุญาตจัด
เทศกาลงานดนตรีกับพวกเจ้าชายจาก 7 อาณาจักร’ และ คำว่า “ဒါထက်” ‘นอกจากนั้น’ ในตัวอย่างที่ 10
เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมแสดงการคล้ายตามในระหว่างประโยค “ကျုပ်လည်း တောထဲမှာ
အမဲဝတ်ဖမ်းဖို့ ပိုက်ကွန်ရက်ရပါ ဦးမယ်။ ပြန်လိုက်ပါ ဦးမယ်။” ‘ฉันจะเย็บแหเพื่อดักจับสัตว์ภายในป่า..

นิทานเรื่อง เสือทองกับกระต่ายน้อย (ရွှေ ကုဗ္ဗဒွိဗျူဟ) (Nuyin, 2012)

- เนื่องจากกระต่ายน้อยเป็นผู้มีสติปัญญาเลิศแม้ว่าวัยยังน้อย จึงพูดตอบกลับว่า “ท่านเสียอยากกินฉันก็กินได้เลย แต่ว่าฉันยังไม่มีเนื้อหนังเพราะอายุน้อย ถ้ารอให้ฉันตัวใหญ่โตขึ้นมา จะดีกว่า”

จากตัวอย่างที่ 11 คำว่า “**သော်လည်း**” ‘แม้ว่า’ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้งกันในประโยคที่มีการขัดแย้งกันคือ ประโยค “**ဝဇ္ဇဝုဒ္ဓိးသညမရှိ**” ‘ไม่มีสามี’ กับ ประโยค “**ဒေါညိုသည့်နောက်ထပ် အိမ်ထောင်မပြုတော့ဘဲ သူတစ်ယောက်တည်းဝမ်းရူးကို လုပ်ကိုင်လျက် အသက်မွေးနေလေသည်။**” ‘นางใหญ่ก็ทำงานเลี้ยงชีพเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเพียงตัวคนเดียว โดยที่ไม่แต่งงานอีกครั้ง’ และคำว่า “**ဒါပေမယ့်**” ‘แต่’ ในตัวอย่างที่ 12 เชื่อมประโยคที่มีการขัดแย้งคือ “**အဝင်ကျား၊ ကျုပ်ကို စားလို့တာဖြင့် စားနိုင်ပါတယ်။**” ‘ท่านเสีย อยากกินฉันก็กินได้เลย’ กับประโยค “**ကျုပ်က အသက်ငယ်လို့ အဆီအသားလည်း မရှိပါဘူး။**” ‘ฉันยังไม่มีเนื้อหนังเพราะอายุน้อย’

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเมียนมา” ตามหลักเกณฑ์ของ ฮัลลiday และฮาซัน (Halliday & Hason, 1976) พบความถี่การใช้คำเชื่อมเป็นจำนวนทั้งหมด 1,360 ครั้ง โดยแบ่งประเภท ได้แก่ การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม การใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล และการใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา นอกจากนี้แล้วยังพบการใช้คำเชื่อมแสดงจุดหมายกับการใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข ที่อยู่นอกเหนือเกณฑ์การแบ่งประเภทของฮัลลiday และฮาซัน จึงทำให้ทราบว่าการแบ่งประเภทของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมของฮัลลiday และฮาซันไม่ครอบคลุมกับตัวบทนิทานเมียนมาของนุหยี่ โดยความถี่ของประเภทการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในนิทานเรียงลำดับ ดังนี้ คือ การใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลา (ร้อยละ 65) การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุแสดงผล (ร้อยละ 12.27) การใช้คำเชื่อมแสดงจุดหมาย (ร้อยละ 8.31) การใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข (ร้อยละ 6.11) การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม (ร้อยละ 4.93) และการใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง (ร้อยละ 3.38)

จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับเวลาปรากฏความถี่มากที่สุด จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะนิทานเมียนมาเป็นนิทานที่เล่าตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเกิดตามมาภายหลัง ผู้แต่งหรือผู้เล่านิทานจะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลำดับแรกและเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังเป็นลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้รับฟังเกิดความเข้าใจง่ายในเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องใช้กลวิธีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมประเภทแสดงลำดับเวลาเพื่อเชื่อมเหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์ให้ดำเนินเรื่องต่อกัน

ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยชิ้นอื่น ๆ เนื่องจากตัวบทของผู้วิจัยเป็นนิทาน (Narrative Discourse) เช่น งานวิจัยของชลลดา ดาราฉาย และวรวิทย์ วาสนปรีชา (2562) ศึกษาการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในคำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทยของจุฬาราชมนตรี พบการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมแบบขยาย

ความมากที่สุด งานวิจัยของนิโลบล ศิริยุทธ (2560) ศึกษาการเชื่อมโยงความระหว่างพาดหัวข่าวกับความคิดเห็นของผู้อ่านในเพจเฟซบุ๊ก “เรื่องเล่าเช้านี้” ที่พบการซ้ำคำหรือซ้ำข้อความมากที่สุด งานวิจัยของจุฑามาศ มีชูวาศ (2549) ศึกษาการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมคำวชภาคเหนือ พบการใช้คำเชื่อมแสดงลักษณะความสัมพันธ์มากถึง 13 ลักษณะ งานวิจัยของภัทรวดี อุทธา (2555) ศึกษาการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเรื่อง ชูลูนางอ้ว พบการใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตามกันมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในนิทานเขียนมา พบการใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้งน้อยที่สุด อาจมีสาเหตุมาจากข้อมูลเนื้อหาที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เป็นตัวแทนประเภทนิทาน เนื้อหานิทานส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องให้ความบันเทิง ความเพลิดเพลิน ข้อคิด คติสอนใจ ส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเนื้อหาของนิทานที่มีความขัดแย้งในตัวบท จึงอาจไม่เหมาะสมต่ออารมณ์ความรู้สึกและพัฒนาการสำหรับเด็ก

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2561). *การวิเคราะห์ข้อความ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑามาศ มีชูวาศ. (2549). *การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมคำวชภาคเหนือ* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2558). ระบบข้อความ. ใน ดิยุ ศรีนราวัฒน์, และชลธิชา บำรุงรักษ์ (บ.ก.), *ภาษาและภาษาศาสตร์* (น. 133-168). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลมาณ ดาราฉาย, และวรวีร วาสนปรีชา. (2562). การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในคำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทยของจุฬาราชมนตรี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*, 11(1), 338-357.
- นิโลบล ศิริยุทธ. (2560). *การเชื่อมโยงความระหว่างพาดหัวข่าวกับความคิดเห็นของผู้อ่านในเพจเฟซบุ๊ก “เรื่องเล่าเช้านี้”* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภัทรวดี อุทธา. (2555). *การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเรื่อง ชูลูนางอ้ว* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Halliday, M.A.K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. London: Longman.
- Nuyin. (2012). *Nuyin ponepyin paungchount* [နုယှ်ပုၤပုၤငါးပုၤ]. Yangon, Myanmar: Synergy Publications.